

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. május 17, péntek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferenoz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Évforduló.

Május hó tizennegyedikén volt egy esztendeje annak, hogy Ujvidék város szék-házába fényes ünnepek közt vonult be *Balla Aladár dr.*, hogy a város törvényhatósági bizottsága előtt főispáni esküjét letegye és működését megkezdje.

Ez a főispáni beiktatás azonban messze felülemelkedett a szokásos beiktatásokon, a lelkesedés, az öröm nem a hivatalos világ tüntetése, meghódolása volt, de igenis ünnepe volt az egész városnak, annak minden hazafiasan gondolkodó polgárának, de legfőképpen az uralkodó függetlenségi és 48-as pártnak, melynek egyik vezéralakja került erre a diszes méltóságra.

Abban az időben került az ujvidéki főispáni székbe, amikor a nemzet másfél évi kemény harc és tusa után békét kötött, amikor ligeteinkben mosolyogva bontogatta bimbóját a virág, amikor nyugalom váltotta fel a harci zajt, a katonai és csendőrfegyverek csörgését, és zugásnak, zakatolásnak indult a teremő munka. A nemzeti lelkesedés teremtette béke idejében foglalta el diszes méltóságát. Röviddel utóbb, hogy a nemzet árulói elhagyták a kormányzékot, melyben csak csendőrszorongással tudták magukat fenntartani, röviddel utóbb, hogy pusztulás, rombolás hirdette a darabantbanda garázdálkodásait, akkor, amikor minden szét volt tépve, ami pergamentre, alkotmányra, ortárlapra, örök népérzületre volt írva, akkor, amidőn felsőbb parancsszó kiütötte a nemzet kezéből a jogos fegyvert...

A törvényes rend és alkotmány visszaállításának örömmünnepe volt az a páratlanul lelkes megnyilatkozás, mely városunk polgáraiból akkor tört ki, amikor az ujvidéki főispán székbe olyan férfi került, aki husa a mi husunkból, vér a mi vérünkéből...

Szeretettel fogadtuk és üdvözlöttük *Balla Aladár* főispánt, kinek munkássága elé bizalommal tekintettünk, mert addigi tevékenysége, de legkivált a nemzeti ellenállás napjaiban kifejtett önfeláldozó és fáradhatlan munkássága arra engedtek következtetni, hogy benne Ujvidék városa olyan főispánt fog kapni, aki méltó lesz erre az állásra.

Most, hogy azóta egy esztendő pergett le a világ óramutatóján, a nemzeti lelkesedés első kitörése lecsillapodott, és kezdetét vette a munka, nyugodtabb fővel elmélkedhetünk afelett, hogy milyen is volt ez az egy esztendő, mennyiben váltak valóra álmunk, mennyire teljesedtek vágyaink?

Az elmúlt esztendő képét látva, elvontatjuk lelki szemünk előtt az események láncolatát és jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt számban, sulyban, tekintélyben megerősödött, megizmosodott, hatalmassá lett. Az eszme feltartóztatlanul halad előre és önmagunkat tagadnók meg,

ha azt mondanók, hogy nem hittük mindenkor rajongó bizalommal, hogy a függetlenségi párt magasatos eszméi: *Kossuth Lajos* tanai diadallal fogják bevenni a még meg nem hódított sziveket is, és egy táborba fogja terelni városunk minden polgárát.

De hadsereget vezér nélkül nem lehet elképzelni. Hiába az eszme varázsereje, ha nincs, aki irányítsa az eszme követőit, ha nincs, aki vezérelje a küzdőket.

Ilyen vezért kaptunk *Balla Aladárban*, aki attól a perctől kezdve, hogy a főispáni székot elfoglalta, hivatalának fényével, tekintélyével összhangba hozta saját egyéni kiválóságait és együttesen érvényesítette mindkettőt a függetlenségi és 48-as párt érdekében. És így *Balla Aladár*nak nagy érdeme van abban, hogy pártunk erős, hatalmas lett és hogy a függetlenségi lobogó büszkén leng városunk ormán.

A társadalmi téren sem kisebbek azok az eredmények, amelyeket *Balla Aladár* elért. Egyesíteni tudta a legkülönbébb elemeket, úgy hogy a folytonos torzsalakodást az eredményes együttműködés váltotta fel. Kivételek mindenütt vannak, és így itt is vannak, akik a nagy áthasonitási munkában a régi időt sirják vissza, de hála a magyarok istenének ezeknek hatalma le van törve, reményeik pedig csak hín ábrándok.

Balla Aladár dr. munkásságának legfényesebb eredménye, hogy sikerült neki Ujvidéken a *nemzetiségi kérdést* megoldani. Nem paragrafusmagyarázatokkal, nem elfeladással, nem jogcsontitással, nem nemzeti érdekek elhanyagolásával, hanem ezeknek megvédésének keretében. Összehozta a tüzet a vízzel. A magyart a szerbhel. *Megértette* a magyarokkal és szerbekkel egyaránt, hogy mi egymásra vagyunk utalva és mint egy közös hazának kétajku gyermekei csak akkor boldogulhatunk, ha egyetemlegesen harcolunk edes magyar hazánk boldogságáért, függetlenségéért, jövőjeért. Nem muló, periodikus szövetséget létesített, de igenis megvetette a jövő együttműködésének biztos alapját. És az Ujvidékről kiadott jelszó: *magyar-szerb testvériség* megindult diadalmasan, országhódító körutjára és már sok helyen látjuk az okos politikának eredményes gyümölcsseit.

A városházán is rendet teremtett. Egy esztendő azonban kevés erre a munkára és így ma még nem mondhatjuk, hogy ezen munkáját befejezte. Még tán messze is van tőle. De, hogy minden igyekezettel azon van, hogy a városházán is az új rend puritánsága, munkássága érvényesüljön, — szívesen konstatáljuk. Csak folytassa ott a munkát, a város polgárai hálásak lesznek érte.

De *Balla Aladár dr.* nemcsak itt nálunk bizonyította be, hogy méltó férfi az ujvidéki főispáni székben, de az országos politikában is tekintélyes pozíciót

vivott ki magának, ugyanannyira, hogy tényező lett, legkivált a nemzetiségi kérdésben. A kormány tagjai is előlegezett bizalmuk valóra választását látják első esztendei munkásságában.

Az első esztendei mérleg tehát *Balla Aladár javára* zárult le. Amikor ezt ténybeli igazságok alapján megállapítjuk, bizalmunkat jövőbeli munkásságától sem vonjuk meg és szíves-örömmel támogatjuk eddigi hazafias szellemben teljesítendő eredményes munkájában továbbra is.

Eldöntött közérdekü per.

Tilos a Barán építeni.

Ujabbán sok surlódásra adott okot a város és a péterváradai várparancsnok között azon körülmény, hogy a Barán a város hozzájárulásával, de a katonai hatóságok megkérdezése nélkül több építkezés történt.

Hogy e surlódásoknak vége szakadjon, a cs. és kir. katonai kincstár tavaly nyáron az ujvidéki törvényszéknél pert indított Ujvidék város ellen annak megállapítása végett: szabad-e a Barán katonai engedély nélkül építeni?

A nagy közönséget is közvetlenül érdeklő perben *Molnár Géza* törvényszéki bíró előadása után a napokban ítélt törvényszékünknek polgári tanácsa, amint következik:

„A kir. törvényszék megállapítja azt, hogy a péterváradai katonai várerődnek és az ahhoz tartozó, Ujvidék város 3230 számú telekkönyvi betétében 4810 rszám. alatt foglalt hidsánc-erődítménynek, mint uralgó telkeknek javára, ezeknek katonai célokra való használhatósága céljából, a cs. és kir. katonai kincstár felperest megilleti, a keresetben B. alatt csatolt térkép-azonlaton feltüntetett és 22—32. számú oszlopokkal körülhatárolt építési tilalmi körzetben fekvő ingatlanok, mint szolgáló telkek terhére azon telki szolgálat, mely szerint ezen szolgáló telkek mindenkor tulajdonosai, az ezen telkek való építkezésektől tartózkodni kötelesek s Ujvidék szab. kir. város közönsége alperes végrehajtás terhével tűrni tartozik, miszerint a fentebb körülírt szolgáló jog, a jelzett építési tilalmi körzetbe eső ingatlanra, valamint utakra és közterületekre a cs. és kir. katonai kincstár felperes javára telekkönyvileg bekebelezessék.”

Ezen ítélet érdekes indokolása ekként szól:

„Kétségtelen, hogy jelen kereset célja az állam hadügyi érdekének előmozdítása Ujvidék szab. kir. város tulajdonát képező ingatlanok tulajdonjogának oly módoni korlátozása szempontjából, hogy a keresetben felhívott ingatlanokra telekkönyvileg biztosítsák a kir. katonai kincstárnak azon joga, hogy ezen ingatlanokon építkezések csak beleegyezése és hozzájárulása mellett legyenek eszközölhetők s ebbeli joga, mint a péterváradai várerőd és ehhez tartozó hidsánc, mint uralgó telkek és a keresetben felsorolt ingatlanok mint szolgáló telkekre vonatkozólag, mint telki szolgálat a katonai kincstár javára telekkönyvileg bekebelezessék.

Téves felperesnek abeli kereseti állítása, hogy szolgáló joga megállapítását felségjogból származtatja, téves egyrészt ezért, mert a felségjogok körébe nem tartozik a magántulajdon korlátozása s amennyiben ilyen korlátozások kivételes esetekben meg is történhetnek, az ellenérték nyújtása nélkül nem történhetik, de téves azért is, mert a per adatai alapjau világosan megállapítható az, hogy felperes igényének alapját mi képezi.

Igaz ugyan, hogy felperes a kereset jog-alapját választatában megváltoztatja, mert ke-

resetének jogalapját azon adománylevélre támasztja, mely adománylevéllel Mária Theresia királynő a perbeli ingatlanokat alperes városnak adományozza, ezen keresetváltoztatásnak hivatalbóli figyelembe vételét a kir. törvényszék mellőzte, mert a jogalap változtatásának figyelembevétele hivatalból nem eszközölhető, alperes pedig a jogalap megváltoztatása ellen kifogással nem élt.

Előre bocsátva azt, hogy a felperes által becsatolt térképek és egyéb mellékletek valódisága tekintetében alperes részéről kifogás nem emeltetett, így azokat valóknak venni kellett.

A D) alatt becsatolt adomány-levélből megállapítható az, hogy a jelenlegi Újvidék-város és ennek ingatlanai az adománylevél kelte előtt kincstári város volt, „Pétervárad-i sánc” elnevezéssel, erre való tekintettel kétségtelen az, hogy a városhoz tartozó területek minden idegen beavatkozástól függetlenül, hadügyi célokra ugy voltak felhasználhatók, mint azt az illető hadügyi hatóságok akarták; midőn a D) alatti adománylevéllel 1748-ban a „Pétervárad-i sánc” elnevezésű kincstári város szabad királyi várossá emeltetett s az adománylevélben biztosított jogokkal felruházott, ezek nem történtek minden feltétel és ellenszolgáltatás kikötése nélkül, mint az az adománylevélből kitűnik s ezen ellenszolgáltatások, illetve kikötések közül. Jelen per érdemére az adománylevél ötödik pontjában foglaltak tartoznak, azonban ezen pont azt tartalmazza, hogy a Pétervárad-vár és Újvidék közt a dunai árkelés az összeköttetés s fenntartása céljából a vár-erődítmény azt követeli, hogy a Duna és a város között, házaktól, továbbá egyéb épületektől és akadályoktól mentes és szabad tér legyen, ennél fogva senkinek se legyen szabad többé a Duna irányában házat, vagy bármely más épületet emelni stb.

Ezen kikötés alperes várost kötelezi annyival inkább, mert nem is állítja, hogy az adománylevél nem ment volna teljesedésbe, avagy annak hivatkozott tartalma bármikor is módosítást nyert volna.

Alperes község azt sem tudja, de egyébként is köztudomású tény az, hogy a felperes által vitatott építési tilalom körzete a Pétervárad-vár, a hid-sánc és a város közötti területre terjed s miután alperes nem kifogásolta, hogy ezen terület a keresetben felsorolt telekkönyvi és helyrajzi számú ingatlanoknak felel meg s nem tagadja alperes azt sem, hogy ezen terület azonos az adomány levél 5-ik pontjában körülírt területtel.

Az A) alatt csatolt térképből megállapítható az, hogy a vitatott tilalmi területnek 1863-ik évben történt térképezése, felvétele és kiharózása alkalmával a város polgármestere, mérnöke és tanácsnoka részt vettek, majd ezen tilalmi körüt az 1885-ik évben újabb szabályozás alá vételén, szűkebb területre szorították s ezen eljárás is, mint a B) alattihoz fűzött bizottsági jegyzőkönyv, de maga a B) alatti is tanúsítja, a város polgármestere és főkapitánya közbenjöttével történtek, a minthogy alperes részéről nem bizonyított, hogy a jelzett felvételek és kijelölések alkalmával, főtisztviselői nem a város érdekében, hivatalos határákörükben jártak el; alperesnek azon kifogása, hogy a tisztviselők nem közgyűlési határozat alapján jártak közbe, figyelmet annyival is inkább nem érdemel, mert a város polgármestere a várost minden ügyekben állásánál fogva képviseli, ekként az eljárásbani részvételre külön közgyűlési megbízással bírnia nem is kellett, de egyébként is nyoma sincs annak, hogy az A) és B) alattiiban körülírt eljárás, felperes jogszerzése céljából történt volna, hanem történt azért, hogy a felperest megillető jog alapján, a megfelelő kijelölések természetben megtörténjenek és ezek térképeztessenek.

A választíráthoz csatolt E) alattiiban, alperes már az 1824-ik évben elismeri felperes vitatott jogát, elismervén azt, hogy a kérdéses területen a városi vámházat, felperestől nyert engedély alapján építette föl és kötelezi magát annak esetleges lebontására.

Majd 1859-ik évben az F) alatti szerint Staats Tivadar kérvényét a katonai hatósághoz teszi át, mert az építendő épület a pétervárad-i erődítmény körzetébe tartozik.

A G) alatti szerint Szemző János hivatkozik arra, hogy alperes háza-palánkjá felépítését eltiltotta azért, mert az építkezési tilalmi körzetbe esik, mit elismer alperes a G) alattihoz csatolt felpereshez intézett átiratában, mellyel Szemző Jánosnak G) alatti kérvényt felpereshez áttenni.

Ezen kívül a keresetbe becsatolt, Újvidék-város 1. sz. betétének bejegyzéséből megállapít-

ható úgy, hogy a katonai kincstár építkezési tilalma alperes több ingatlanára telekkönyvileg már bekelezve is van, melyek közül és különösen a B) 8 alatti bejegyzés szerint az építkezési tilalom szolgálmi joga a városi tanácsnak 1901. január hó 29-én 28052/900. sz. a. kelt engedélye alapján nyert bekelezést s hogy ezen bekelezés nem a D. u. adománylevélben körülírt területre tartozik, ezt alperes nem is állítja, de egyébként is köztudomású tény az, hogy a VIII. 1. 3. alatti ingatlanok a hid-sánc és Újvidék város közötti területbe esnek.

Ezen kívül alperes a P. alattiiban is határozottan elismeri a felperesi szolgálmi jogot, s annak telekkönyvi biztosítása mellőzését méltányossági okokból kérelmezi felperestől.

Az O. K. H. L. J. mellékletek szintén arra vonatkoznak, hogy felperes jogait biztosította, s különösen az L. alatti szerint a vitatott tilalmi körzetbe eső és időközben alperestől az állam által megszerzett területen felépített törvényszéki épületekre, mely körülmény habár szoros összefüggésben nem is áll jelen per tárgyával, de minden esetre méltatásra érdemlő körülményt képez az okon, hogy a közcéllra épült törvényszéki épület — mely szintén állam tulajdonát képez — nem vétetett kivételes eljárás alá.

A becsatolt A és B alattiak szerint, — mit alperes sem tagad, a kérdéses tilalmi körzet karók és oszlopokkal van kijelölve, ezek a törvényszék tudomása szerint a természetben ez idő szerint is meg vannak, mely körülmény azt bizonyítja, hogy alperes város a felperesi vitatott szolgálmi jogot elismerte, mert ellen esetben ezen jelek eltávolításáról gondoskodott volna.

Ami alperesnek azon kifogását illeti, hogy az 1863-ik évben Újvidék városa abszolutistikusan kormányoztatott, az a valóságnak meg nem felel, mert az 1860-ik évi diplomával a városok és törvényhatóságok szempontjából az abszolutizmus megszüntetett, de különben is az előadottakra való tekintettel kétségtelen, hogy az 1863-ik évbéli eljárás nem szolgált a felperesi szolgálmi jog felállítására szerzésére, hanem annak csak határokkal kijelölésére, mint ez az A) alattiiból, illetve az I. alattiiból kitűnik, mely szerint azon terület, melyre felperes a D) alattiiban biztosított jogát érvényesíteni kívánta, pontosan méretek szerint megjelöltetett és körülíratott.

Mindezek alapján megállapítható az, hogy felperest azon jog megilleti, hogy a Duna, hid-sánc és város között fekvő területen építkezésre jogot kizárólag ő adhat — eltekintve egyéb városi építkezési szabályrendeleteken alapuló építkezési engedélyektől, s megállapítható az, hogy felperes e szolgálmi jogot fenntartotta, mert annak fenntartása érdekében alperes közbenjöttével kijelöléseket, határokat megjelölését eszközölte, ekként a vitatott szolgálmi jogot az időközbeni nem gyakorlás nem szüntette meg, s arra való tekintettel, hogy felperest megilleti az a jog, hogy az őt megillető szolgálmi jogok telekkönyv biztosítását igényelje, ezeknél fogva is felperes keresetének helyt adni kellett.

Az ítéletet a pereszes város a szokásos határidő alatt megfelelőbbé teszi s így még nem bizonyos, hogy valóban a katonaiak lettek-e pernyertesek a város fölött s valóban tilos-e az építkezés a Barán?

Kétségtelen, hogy amennyiben a város bírói uton nem boldogul e kérdésben, akkor a dolognak városunkra kedvező megoldásával más uton kell megpróbálkozni.

A mérnöki hivatal újjászervezése.

Városunk mindkét mérnöke nyugdíjazását kérte és a törvényhatósági bizottság szombaton tartott rendkívüli közgyűlésén mindkettőt nyugdíjazta is.

Nem akarjuk az illem szabályait túllépni és a távozókkal hosszabban foglalkozni. Távozásuk explálta azokat a hibákat, amelyek ellen lapunkban annyiszor kikeltünk. Nincs ok tehát hosszadalmasan rekriminálni és régóta ismert dolgokat felfrissíteni. De egynek konstataciójától mégsem zárkózunk el: távozásuk nem megy vesztességszámba. Tökéletes emberekben nem hiszünk és így a mérnököktől sem kívánunk olyan tökéletességet, hogy minden szakmához értsenek. Az „übermenschek” csak mesékben fordulnak elő. De mérnökeink, noha különösen *Berceller Lipót* nagyképzettségű, okos és kiváló munkásember volt, — igényeinket mégsem elégtették ki,

nem tudván lépést tartani a város egyre fejlődő követelményeivel. Ezért vagy másért mentek, betegségük volt-e a bevallott ok, nem kutatjuk, nem tartozik reánk.

A helyzet ma az, hogy távoztak és a mérnöki hivatal újjászervezése, mint legégetőbb, legsürgősebb kérdés áll a homlokterben. Nincs városunknak egyetlen lelkiismeretes polgára is, aki a mérnöki hivatalnak olyan újjászervezését ne kívánná, mely lépést tudjon haladni egy kulturváros követelményeivel.

A városi tanács javaslatával mult számunkban megjelent közgyűlési tudósításunkban részletesen foglalkoztunk. Nem is azzal a sérelemmel akarunk ehelyütt foglalkozni, hanem a tervezettel, illetve a többség határozatával.

Eddig két mérnökünk volt és ezek együttvéve 6000 korona fizetést kaptak. Ezzel szemben a közgyűlési határozat szerint, — mely azonban meg van felebbezve, — ezentul négy mérnök és egy kezelőtiszt lesz és a város költségvetése közel 20—23 ezer koronával jobban lesz megterhelve, mint volt eddig. Nézzük csak a kérdést általánosságban. Eddig két mérnök volt, most lesz négy. Eddig a magánpraxis meg volt engedve, ezentul el lesz tiltva.

Városunk gazdasági életében rövidesen nagy átalakulások lesznek, teméntelen új intézmény fog letesülni és fogja hirdetni, hogy Újvidék élni, virulni, fejlődni akar. Ezekhez pedig mérnöki erőkre lesz szükség. És mert nem hiszünk úgynevezett „universalzszenikben,” azaz minden szakmában tökéletesen jártas emberekben, jól tudjuk, hogy itt nem elég egy mérnök, mert a város sokféle ágazatu gazdasága sokféle szakmabeli mérnök tudományát lesz kénytelen igénybe venni.

És mégis tulságosan bőkezűnek mondjuk a városi közgyűlés tegnapi határozatát, melylyel négy mérnöki állás szervezését határozta el. Négy mérnökre nincs szükség. Elég kettő is. Egy főmérnök és egy osztálymérnök. A gépészmérnökre egyelőre nincs szükség, hisz a légszuszgyár megváltása még nem történt meg és az így a város tulajdonába még nem is ment át. Tagadjuk, hogy még akkor is szükség lesz egy külön gépészmérnökre. Tessék az osztálymérnöki állást gépészmérnöki képesítéshez is kötni. De semmiképen sincs szükség a segéd-, vagy ahogyan utóbb elkeresztelték, másodmérnökre. Ez felesleges megterhelése a városnak.

Ha eddig két mérnök, kik idejüknek csak egy részét szentelték a városnak, mert nekik a magánpraxis meg volt engedve, — végezze vagy kellett volna végeznie a városi mérnöki munkákat, akkor ezentul két mérnök, — kiknek egész ideje a város rendelkezésére fog állani, hisz a magánpraxistól el lesznek tiltva, — teljesen elegendő lesz. Több mérnökre nincs szükség. Ez a szombaton megszavazott többlet a város polgárságának bőrere megy és a városi költségvetést évente tulságos összeggel terheli meg.

Az új intézmények rövidesen, mondhatni két három év alatt létesülnek. Ha tehát a városnak ezen új intézményekhez nagyobb munkaerőre lesz szüksége, akkor vegyen ezen időre, vagy esetéről-esetre kiegészítő erőket, alkalmazzon a szükséghez képest szakértőket, de a várost egész életre kihatóan megterhelni — nincs arányban azzal a programmal, amelyet a tanácstól joggal elvárhattunk.

H I R E K.

A Teleki grófi pár nálunk. Amint már jeleztük, *Teleki Arvéd gróf és neje* szombaton déli 12 óra 20 perckor Újvidékre érkeznek, hogy mint a Daloskőr diszelnöki a pünkösdi dalárversenyen és zászlószentelési ünnepélyen résztvegyenek. A grófi pár ideérkezése városunk ösz-polgárságának ünnepe, miért is kövessen el a város lakósága mindent hogy a grófi pár fogadtatása és ittidőzése oly impozáns és fényes legyen, mint amilyen őszinte szeretettel várjuk őket körünkbe.

Kibővítik a pályaudvarunkat. A MÁV. üzletvezetősége arról értesítette az újvidéki MÁV. osztálymérnököt, hogy a kereskedelmi kormány a vasuti beruházási kölcsönből az újvidéki pályaudvar kibővítésére még az

idén 150.000 koronát fog folyosíttatni. Amint értesülünk, a tervek teljesen készen vannak és így a pályaudvar kibővítéséhez még az idén hozzáfoghatnak.

A Petőfitársaság városunkhoz. A Budapesti székely Petőfitársaság *Herceg Ferenc* elnök és *Endrődi Sándor* alelnök útján azzal a kérelemmel fordult városunk közönségéhez, hogy városunk a Petőfi ház alapja javára egy tetszésszerű összeggel járuljon hozzá. A júniusi közgyűlés fogja a kérvényt tárgyalni és tekintettel a zafias célra, remélhetőleg kedvezően elintézi.

Főispáni évforduló. Május 14-én volt egy esztendeje annak, hogy Ujvidék fényes ünnepek közt iktatta be főispáni székébe *Balla Aladár dr.* Az idei évforduló alkalmából a főispánt, aki hivatalos ügyben Budapesten időzött, úgy Ujvidékről, mint az ország több részéről számosan üdvözöltek. De ünnepelték *Balla Aladár dr.-t* az országos függetlenségi és 48-as pártkörben is, hol az ujvidéki küldöttség tagjaival megjelent.

Személyi hírek. *Balla Aladár dr.* főispán, *Szalay Lajos*, kir. tan. polgármester, *Demetrovits Vladimir dr.* főkapitány és *Profuma Béla* főjegyző szerdán a titeli áthidalás érdekében való eljárásuknak eleget téve, Ujvidékre visszatértek.

Hajójáratok. A Dunagőzhajózási társulat ujvidéki ügynöksége közölte, hogy a Vukovár és Ujvidék között közlekedő helyi személyhajó f. hó 20-án pünkösdhétfőn, — dacára, hogy e napon a menetrend szerint hajójárat nem volna, — kivételesen a rendes menetrendszerű időben fog közlekedni.

Portenger a Magyar-utcaiban. Magyarutcai lakósközből álló küldöttség keresett fel bennünket és ijesztő képet adott a magyarutcai közlekedési viszonyok tarthatatlanságának. A városi mérnöki hivatal, — béke porára, — bölcsessége folytán a Magyar-utcat *makadánnal* kövezte ki. Ez még a kisebb baj volna, hanem a sokkal nagyobbik baj az, hogy a makadán kövezetet nem ápolják és fenntartására nem fordítottak annyi gondot, amennyit az megérdemelt volna. Makadán utakat állandóan hengerelni és locsolni kell, különben olyan állapotok állanak be, mint amilyenek a jelenlegi Magyar-utcaiban vannak. Az ottan lakó polgárok házuk ablakát beteken az nem nyithatják ki, lakásaikat nem szellőztethetik, mert a portól minden butoruk tönkre megy. És ha még megjegyezzük, hogy a Magyar-utca Ujvidék egyik legélénkebb utcáinak egyike, ugyanis a vasúthoz menő nagy teheráru forgalom a Magyar-utcaiban lesz lebonyolítva, úgy mindenképpen indokolt a magyarutcai lakosság panasza és azon kérése, hogy ezen a miserian segítsék. A panaszt a polgármester ur figyelmébe ajánljuk és a magunk részéről is kérjük, hogy sürgősen odahatni sziveskedjék, hogy ezeken a tarthatatlan állapotokon segítse legyen.

Eltélt tanító. Tavaly ősszel *Popov Lázár* óbecsei tanító az óbecsei határban lévő egyik vasuti átjárón keresztülhajtani akart a kocsijával éppen akkor, midőn *Gládlits Péter* pályőr a vonat érkezését várta. *Gládlits* a kocsit elő állott s ekként megakadályozta, hogy *Popov* kocsija a vonat elrobogása előtt áthaladjon a vasuton. *Popov* előtől mérhetlen haragra lobbant s a vonat elvonulása után leugorván kocsijáról, nekiment a pályőrnek s öklével, majd pálcájával bántalmazta. *Popov* e cselekménye miatt hatóság, közeg elleni erőszak büntetnének vádjára alá került, amely vádat szombaton tárgyalta a törvényszék *Csarsch Dezső* elnök vezetésével. A tárgyalás eredményeként *Kardcsanyi István* ügyész a vádat fentartotta, minek következtében a bíróság vádlottat *Zombory László* ügyvéd védőbeszébe után a vádbeli cselekmény miatt 14 napi fogságra ítélte. Az ítélet mind-egyik fél megelébbzte.

Tengerész alapítvány. A báró *Wüllersdorf-Urbair Bernát* ellentengernagy által kétéves szolgálatuk alatt keletkezett betegség miatt ellátási igény nélkül elbocsátott szegény beteg tengerészkatonák segélyezésére 140—140 koronát létesített alapítványra kibocsátott pályázati hirdetés a katonai ügyosztálynál (Városháza II. emelet 32. ajtó szám) betekinthető.

Kórházi főorvosi kinevezések. *Balla Aladár dr.* főispán, — ahogy előre jeleztük, — kórházi főorvosokká *Brezsnyovszky Nándor dr.* és *Trifkovits György dr.* orvosokat nevezte ki. Előbbi a sebészeti, utóbbi a helyőrgyászati osztály vezetője lesz.

Italmérési jogok. Egyik legutóbbi városi közgyűlés tudvalevőleg az italmérési engedélyeknek negyvennel való felemelését kérte a pénzügyminisztertől, aki a kérelemnek részben eleget is tett és Ujvidék város italmérési engedélyeinek számát huszszal felemelte.

Gőzfürdő mizeriák. Egészségügyi hatóságaink eléggé el nem ítélhető elnöző bánásmódját misem bizonyítja jobban, minthogy a gőzfürdő még mindig nyitva van és hatóságaink azt közegészségügyi okokból be nem zárták. Hiába való volt minden eddigi felszólalás, hiábavaló minden közgyűlési interpelláció, marad minden a régiben. Ez ellen kelt ki a legutóbbi egészségügyi bizottsági ülésen *Jlic Brankó dr.* biz. tag, aki erős szavakban bírálta azt a hanyagságot, hogy az egészségügyi hatóságok továbbra is megtűrik a gőzfürdőben uralkodó lehetetlen állapotokat. Kiváncsiak vagyunk, hogy *Jlic Brankó* felszólalása is falra hányt borsó marad-e?

Dolgoznak a kőművesek. A Ferenc-József-terem épülő Wagner-féle házról köztesdomás szerint a napszámok sztrájkba léptek, minekfolytán a kőművesek is kénytelenek voltak a munkát abbahagyni. A sztrájk oka időközben megszűnt. Kitzweger építőmester a napszámok béremelési igényeit teljesítette, mire a napszámok és így a kőművesek is munkába léptek.

Csöd. Az ujvidéki királyi törvényszék *Piszker Béla* titeli lakos, ugyanottani kereskedő ellen a csődöt elrendelte, tömeggondnokul *dr. Székely Géza* titeli ügyvédet nevezte ki.

Tanargyűlés Ujvidéken. Az országos polgári iskolai tanárok egyesületének bács-megyei köre május hó 8-án a polgári leányiskola tornatermében gyűlést tartott, melyen majdnem valamennyi megyei polgári iskola képviselve volt. A gyűlésen *Kellner Fülöp* ujvidéki polgári iskolai tanár elnökölt. A tanargyűlés főtárgyát a tanulságos felolvasások képezték. Az egyik a *sziv* (*Avar Gyula*), a másik a természet érzelmeit (*Fizely Julia*) magasztal meg kitűnő nevelési eszközül. Délelőtt *Nemessányi Adél* urnó, a leányiskola igazgatónője látta vendégül az idesereglett tanárokat, délben pedig kedélyes lakomát rendeztek. A tanargyűlés a bankett után *Beocsinba* rándult ki, hol a cementgyár óriási telepét tekintették meg. A *Redlich-Ohrensten* és *Spitzer* cementgyáros cég pazar lakomán látta vendégül a tanargyűlés tagjait. — A tanargyűlés tisztújításának eredménye a következő: Elnök: *Kellner Fülöp*. Társelnök: *Nemessányi Adél*. Alenök: *Katona Sándor*. Jegyző: *Avar Gyula*. A kör képviselője: *Korda József*. Központi tisztségekre jelöltettek: *Ballagi Aladár dr.* (elnök) *Vaszkó György* és *Baranyai Gyula* (alelnökök), *Börgerfi János* (titkár), *Kellner Fülöp* és *Kolb Lajos* (jegyzők), *Donszki Lukács* (szerkesztő), *Lázár Kálmán* (pénztáros), *Szemes Adolf* (ellenőr), *Magyar László* (könyvtárnok) és még négy igazgató-sági tag választott.

Poros aktákból. A bíróságnál ezt a végrendeletet olvastuk: Dicsértesék Az Jézus Krisztus. 1. öször Ajánlom Lelkemet Menyek országában, 2. Socor Testemet az földnek gyomrában, 3. Madszor Kamenyici határon fekvő szőlőmet hagyatékozom a feleségemnek M . . . V . . . született A . . . , mint a mi van egy szögig a öve nem szabad bántani senkinekse ötöt, 1905-i év 15-én január.

Ujvidék és titeli áthidalás. Ujvidék város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg *Mayer József* szerkesztőnk indítványára elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz, melyben a Tiszának Titelnél való áthidalását fogja kérelmezni. A küldöttség, melyhez *Pancsova* város és *Titel* nagyközség küldöttei csatlakoztak *Teleki Árvéd gróf*, *Balla Aladár dr. főispán*, *Bohus Károly képviselő* és *Szalay Lajos*, kir. tan. polgármester vezetésével tegnap délelőtt 11 órakor tisztelettel *Kossuth Ferenc*, kereskedelmi miniszternél. A küldöttség kívánságát *Teleki Árvéd gróf* tolmácsolta. *Kossuth Ferenc*

szívesen fogadta a küldöttséget és a kívánság méltányos elintézését helyezte kilátásba. A miniszter a küldöttség tagjaival hosszabbban elbeszélgetett. A küldöttség tagjai voltak: (Ujvidék részéről) *Balla Aladár dr.* főispán, *Szalay Lajos*, kir. tan. polgármester, *Demetrovits Vladimir dr.* főkapitány, *Profuma Béla* főjegyző és az Omke részéről *Krón Károly*.

Papír és írószert kiállítás a szegedi gyorsírókongresszus alkalmából. Ez év júliusában nemzetközi gyorsíró kongresszus és verseny írás lesz Szegeden, melynek a világ csaknem minden kulturnemzetének gyorsírói képviselve lesznek. A rendkívül nagyszabású és e téren első kongresszust a rendezők összekötik papír és írószert kiállítással, melyen a papírgyárak, írószertkészítők, nyomdászok, könyvkereskedők papírt, füzeteket, írószereket, gyorsírás-nyomatványokat, írógépeket, sokszorosító készülékeket stb. állíthatnak ki. A kiállítás június 30-án kezdődik és július 21-ig fog tartani. A bejelentési határidő május 31. A bejelentések és tárgyak *Perjessy László* szegedi kereskedelmi és iparkamarai titkár, e szakállítás rendezőségének elnökéhez küldendők be. A rendezőség a kiállításon való részvételre ezuton hívja fel az érdekelt cégek figyelmét.

Ujvidéki színeszet.

Kedd este egy szellemes vigjáték: „*A válás utjai*” szerzett nekünk kellemes és derűs percek. Makó művészgardája legkivált a vigjátékokban magas színvonalon áll és minden előadása a magyar színeszet egy-egy diadala. *Mészáros Gizi* ismét ragyogtatta művészetét. Kitűnő partnere volt *Szomoriban*, ki nemkülönben legjobb tudását vitte az előadás sikere érdekében küzdelembe. *Jványi* pompás játékával teljesen elragadtatta a közönséget. Igen értékes, diszkrét művészember. *Krémer*, *Juhász* és *Klenovits* kitűnően illeszkedtek a pompás előadás keretébe.

Czobor Károly magyar zeneszerzeménye a: *Rab Mátyás*, szerdán este került először színre. A darabról kevés jót mondhatunk, annál többet az előadásról, mely igen jó volt. *Felhő*, *Jványi*, *Pesti*, *Bárdos*, *Juhász*, *Krémer*, *Mezey*, *Sümegei* derekasan pótolták a darab fogyatékoságait.

Politikai főmunkatárs: *Kalmár Antal dr.*

Felelős szerkesztő: *Mayer József*.

Társ szerkesztő: *Medvetzky Imre dr.*

Felvilágosításul!

Téves fölfogások megelőzésére, tisztelettel értesítem, hogy helybéli gyáramban nemcsak az ismert „*Altwater*” különlegességet, hanem az összes finom krém-liköröket, ocsóbb liköröket és belföldi rumkülönlegességeket is készítem. Továbbá nagy raktártartok eredeti jamaika rumból, francia cognacból, belföldi cognac, szilvórium-, borovioska és törkölyből. Különösen felhívom b. figyelmét ezüst üstben főtt természetes málnaszörp gyártmányomra. Nagyrabecsült üzletbarátomat tisztelettel meghívom gyári telepem szíves meglátogatására.

Gessler Siegfried os. és kir. ndv. száll.

Budapest—Kőbánya, Felsővaspálya-utca 33.
Telefon 82—45. Telefon 82—45.

Med univ.

Dr. KÁRMÁN JÁNOS

lakását május elsejétől kezdve

== TEMERINI-UTCA 6. sz. ==

(Farkas-féle házba) helyezte át, hol

orvosi és fogorvosi

gyakorlatát folytatja.

Rendelés: 9—12 és 2—5.

84.8—7.

524. szám.
végr. 1907.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c.- 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszéknek 1907. évi 4034. P. számú végzése következtében dr. Lemberger Armin bajai ügyvéd által képviselt Szücs Ödön javára Miskovics Gillsa ellen 60 kor. s jár. erejéig 1907. évi április hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1043 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m.: egy Ruszton Proktor gyártmányu cséplőgép mozdonya, egy varrógép, egy tizedmérleg, és szabaterok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a titeli kir. járásbíró 1907-ik évi V. 204/2. számú végzése folytán 60 kor. tőkekövetelés, és pedig összesen 1 kor. 42 fillérben bíróság már megállapított költségek hátráléka erejéig, végrehajtást szenvedett lakásán Mozsoron leendő megtartására 1907. évi május hó 22-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Titelen, 1907. évi május hó 11-ik napján.

Rex,
kir. bir. végrehajtó.

Petőfi-utca 38. sz. alatt

egy nagy műhely lakással

együtt azonnal kiadó.

Bővebbet a házban. 1061-1.

536. szám.
végr. 1907.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. járásbírósnak 1907. évi V. 276. sz. folytán dr. Lusztig Nándor ügyvéd által képviselt Stossins Károly [felperes részére Ripp Ignác alperes ellen 564 kor. 07 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3180 kor-ra becsült ingóságra az újvidéki kir. bíróság 1907. V. 276/3. számú. végzésével az árverés elreádeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes üzletében Újvidék, fő-utca 16. sz. a. leendő megtartása határidőül 1907. évi május hó 22-ik napján délelőtt 9 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt férfi ruha és ruhaszövet s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Újvidék, 1907. évi május hó 8. napján.

Horváth Gusztáv,
kir. bir. végrehajtó.

1061-1.

Egy 5 és 3 szobás

uri lakás kiadó

junius elsejére.

Kigyó-utca 44.

102.1-1.

Répa-Mag

óvári, obendorfi
ekendorgjavított
óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely
és kora amerikai lófogú tengerik Karós és
törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china

Magyar-bikák

kan-
mal-
cok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli
költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-,
fehér és fekete Orpington toljásokra elő-
jegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalmi intézősége. u. p. Koncza.

Jovánovits Pánta áruháza Újvidéken

FUTAKI-UTCA 2. sz. (Grand Hotel Mayer mellett).

Ajánlja ujonnan felszerelt nagy raktárát: uri- és női-fehérműek, fűzők, keztűk, zsebkendők, eső- és napernyők, szövött- és kötött-árak, kézimunkanyagok, kötő- és horgoló-pamut, női-ruhákhoz való diszitések és szabókellékekben.

Az egész raktár nagy mennyiségben felhalmozott izléses és legújabb divatu árukból van összeállítva.

Olcsó árak!

Szolid kiszolgálás!

Fehérműek és fűzők rendelésre, mérték után a legjobb kivitelben készítettnek.

Tisztelettel

Jovánovits Pánta.

A jó fekvés az fél egészség!

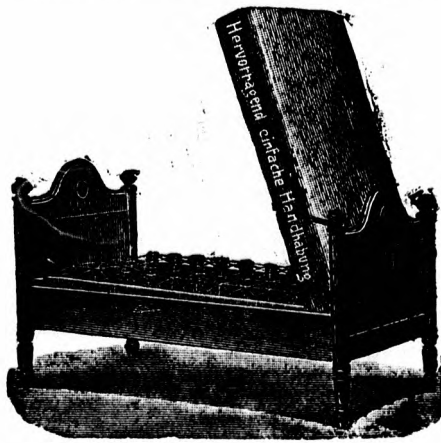
ezt csakis az „Ideal“ rugany matrac által érthető el, a mely szabadalmazva és kitüntetve van.

A világ legjobb ágybetéje.

Könnyen!
felemelhető.

Könnyen!
szellőztethető.

Könnyen!
kezelhető.

Könnyen!
tisztítható.

Könnyen!
javítható.

Könnyen!
meggyőződhet
a belső
minőségéről.

A világ legjobb ágybetéje.

Az ágy belvilága megméréndő és bárhova 40 koronáért bérmentve küldi

Schön V. kárptos, Újvidék.

102.10-1.

Nem tetszés esetén minden költség nélkül visszaveszem.